

PÉCS – MEGYER VÁROSRÉSZ KÖZPONTI TERÜLETÉNEK ÉS KAPCSOLÓDÓ KÖZTERÜLETEINEK RENDEZÉSE

TERVPÁLYÁZAT

MŰLEÍRÁS

TARTALOMJEGYZÉK:

1.	Célkitűzések, koncepció.....	2
2.	Helyzetelemzés és megoldási javaslatok.....	3
2.1.	Hiányosságok	3
2.2.	Kapcsolatok, konfliktusok.....	3
2.3.	Zónák, funkciók	5
2.4.	Lakossági javaslatok, igények.....	5
2.5.	Térrendszer.....	6
2.5.1.	A ’’KULTÚR TENGELY’’ részei:.....	6
2.5.2.	A ’’KERESKEDELMI TENGELY’’ részei:	7
2.5.3.	A ’’PIHENŐZÓNA’’ részei:	8
3.	Anyaghasználat, berendezési tárgyak, objektumok	9
4.	Közlekedés, parkolás.....	10
4.1.	Forgalmi rend	11
5.	Növényzet.....	13
6.	Rövid távú használat_2010_Pécs Európa Kulturális Fővárosa.....	14
7.	Hosszú távú használat	14
8.	Megtartott és új elemek	15
8.1.	Megtartott elemek	15
8.2.	Új elemek	15
9.	Szabályozási tervtől való eltérés indoklása.....	15
10.	Költségbecslés.....	16

1. Célkitűzések, koncepció

Pécs 2010-ben **Európa Kulturális Fővárosává** alakul, mely programsorozat nem csak a belvárosi részeket érinti, ezért a kívánalmaknak megfelelően három kijelölt centrum is megújításra kerül. Ezek közül az egyik Megyer városrész központja, mely a jelenlegi tervezési feladat tárgyát képezi. A „Közterek és parkok megújítása” alprogram keretében megfogalmazott kívánalmak messzemenően támogathatóak és jogosak, a mai általános tervezési szemléletet tükrözik. Ezek a célkitűzések (esztétikusabb, urbánusabb, ösztönzőbb, multifunkcionálisabb terek, parkok kialakítása) és a megfogalmazott 4 fő cél:

- Közösségépítés – kulturális élet fejlődése
- Városias jelleg erősítése
- Egyedi városépítészeti karakter megőrzése és minőségi javítása
- Turisztikai és gazdasági fejlődés

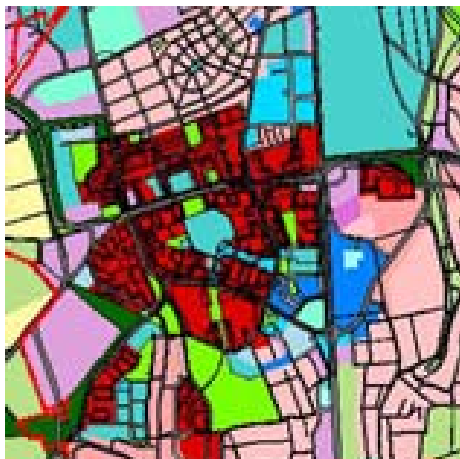
a tervezés során „hívószavakként” működtek.

Ezen kívül további lényegesnek tartott szempontokat is megfogalmaztunk:

- Hátrányos társadalmi helyzetben (fogyatékkal élők) ill. kisebbségben lévő közösségek (városi szubkultúrák) integrálásának lehetőségét biztosító térszerkezet
- Meglévő kedvező adottságok kihasználása, erősítése
- Magánerős beruházásokra területek kijelölése
- Rövidtávon (2010) és hosszútávon is jól működő kialakítás
- Ütemezhetőség

Dél-Pécs városrész központja **Megyer**, mely adottságait tekintve nem egyszerűen a város déli, főként lakótelepi övezeteinek mértani középpontja, hanem annak kulturális, nevelési és művelődési intézményeinek is a gócpontja. Itt sűrűsödik össze mindaz, ami a környező lakóterületek majdnem minden korosztályának valamilyen, a fentiekben megnevezett témákban szolgáltatást nyújt, ezzel nemcsak funkcionális, de emocionális értelemben is kötődést alakítva ki a területhez.

A terület városszerkezeti és városépítészeti jelentősége: Ez a több mint 10 hektáros tervezési terület városszerkezeti szempontból elemezve a település legnagyobb kiterjedésű nagyvárosias lakózónája által, karéjszerűen körbezárt, központi vegyes és közpark zónája. Ez a viszonylag zárt rész mintegy csápszerűen nyúlik ki az Esztergályos János utca irányában egy településközponti vegyes zóna felé és délen a Csontváry utcával egy nagy kiterjedésű közpark zóna felé. A tágabban kapcsolódó részeket elemezve látható, hogy három irányban is (észak, dél, kelet) nagy kiterjedésű kertvárosi lakózónák határolják, míg nyugati irányban egy kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági zóna terül el, a lakózónákon túl.

1. ábra PÉSZ Rendeltetési térképlap részlet

A közel 50 ezer ember számára otthont biztosító városrész építészeti kialakítása a 70-80-as évek lakótelep építési szokásainak egyik szép példája. A lakótömbök alaprajzi elrendezése és a különböző magasságú épülettípusokkal való játék szigorú szabályai jól leolvashatók. A terület közel 18 méteres természetes szintkülönbségét a tömbök magassági értelemben is harmonikusan hidalják át. A különböző funkciók (lakó-, gazdasági-, üzemi- és közfunkció) épülettípusok formájában manifesztálódtak, a teljes városrészen belül szinte mértani egyenletességgel oszlanak meg. Ebből az egyenletességből emelkedik ki az Apáczai Nevelési és Általános Művelődési Központ épületegyüttese (ANK), mely egyben formailag is emblematikus eleme a területnek.

2. Helyzetelemzés és megoldási javaslatok

Mivel egy közterületet csak az ott élők tehetik élővé, ennek a folyamatnak mi csak a tárgyi kereteit vagyunk képesek megfogalmazni, ezért különös hangsúllyal kerestük azokat a „tüneteket”, melyek a mindennapi használat „betegségeit” mutatták meg.

2.1. Hiányosságok

A terület kiemelkedően kedvező adottságai mellett több használati konfliktus figyelhető meg. Mint minden élő városban itt is a társadalmi, gazdasági és technikai fejlődések új kihívásokat támasztottak a terület elé. Ezek megoldatlansága olvasható ki a beazonosított problémákból. A tervezés során igyekeztünk a feltárt konfliktusokat, problémákat, hiányosságokat maximálisan megoldani a tervezés eszközeivel.

2.2. Kapcsolatok, konfliktusok

A tervezés során a területnek azt az adottságát, hogy széles spektrumban nyújt használati lehetőségeket, szerettük volna tovább erősíteni, a meglévő funkciókat egyértelművé tenni. Legjellegzetesebb tulajdonsága a területnek, hogy szerkezetéből adódóan a gépkocsi forgalmat erősen korlátozza, így megfelelő, sőt városi viszonylatokban kiemelkedően tág lehetőséget biztosít a gyalogos és kerékpáros közlekedés lehetőségeinek a kialakítására. Ez olyan egyedi jelleg, mely mindenképpen kiemelésre érdemes. Vannak azonban problémás pontjai, éppen azokon a részeken, ahol a gépkocsi és gyalogos forgalom keresztezi egymást.

Jelenlegi állapotok szerint az Esztergályos János utca sétáló tengelye (ez már túlnyúlik a tervezési területen, és kialakítását a hatályos szabályozási terv tartalmazza) végpontja a

tervezési területbe tartozó Apáczai Csere János körtér, mely azonban jóval mélyebb szinten van, így innen csak lépcsősoron keresztül közelíthető meg. Erre a tengelyre szinte merőlegesen kapcsolódik a Csontváry utca sétáló tengelye, a kettő között azonban nincsen közvetlen, akadálymentes kiépített burkolat. Ez a hiány jól látható a gyalogos kitaposásokon, átcsapásokon is (vizsgálati tervlap). Ennek megoldása központi kérdés véleményünk szerint. Ezért a "Fény-, és vízjáték tér" feletti térszínt, az Esztergályos János utca végén gyalogosforgalom elosztó tér, és egyben információs tér kialakítását terveztük. Innen a kereskedelmi egységek felé 4,5 m széles átlós átkötő burkolatot terveztünk, enyhe hosszlejtéssel, virágzó kiültetéssel kísérve. A körsétányra pedig szintén akadálymentesen lehet innen lejutni, a meglévő burkolat kiszélesítésével akár gépkocsival is, célforgalom esetén.

Másik nagyon lényeges probléma, hogy a Csontváry utca sétáló tengelye most a legszélesebb részén is 7 m széles, több kereskedelmi és szolgáltató egység bejárata nyílik ide. Ez a meglévő gyalogos igénybevételt nézve túlságosan keskeny. A későbbiekben várható forgalomnövekedést (újabb fejlesztések) már nem bírja el ez a keresztmetszet. Ezért a keleti oldalon lévő támfalakat a meglévő épület síkig javasoljuk visszahúzni (ez az amúgy is nagyon rossz állapotú lépcsők átépítését vonja maga után), ezzel további 3 méterrel lehet szélesíteni a tengelyt.

Ugyanezen a problémakörön belül született meg az egyik leglényegesebb koncepcionális javaslatunk. A terepbejárás során elhangzott, hogy a sétálóutcánál lévő PÉTÁV épület funkcióváltására javaslatokat várnak. Erre alapozva javasoljuk (látványrajzokon látható módon) az épület kubusát megtartva olyan átalakítását, hogy az alsó szintet 2-3 ponton kinyitva átjárhatóvá kell tenni. Ezzel nem kikerülendő, hanem egy diffúz, áteresztő test lesz az épület tömege. Az átalakítás során kisebb magán üzlethelyiségeket lehetne kialakítani, ezzel tulajdonképpen „Üzletház” nyílhatna a tengelyen, mely egyben a "Dísz- és pihenőtér" felé is azonos rangú kapcsolattal lenne. A sétálótengely így tulajdonképpen szerves része lenne a "Dísz- és pihenőtér" –nek, melyet az átjáróház jelleg és az egységes díszburkolat tovább erősítene. Ezzel az itt meglévő és generálódó gyalogos forgalom nemcsak egy szűk „csatornán” tudna lebonyolódni, hanem egy tulajdonképpen 50-55 m széles térrendszeren, alternatív útvonalakat kínálva az áthaladóknak. Ez a kialakítás azonban megkívánja a meglévő gépkocsi forgalom átalakítását, melyet az egyes tablón látható módon kívánunk megoldani és a későbbiekben részletezünk.

További kapcsolati hiányosság, hogy az északra lévő Diana téri piac felé, mely szintén fontos célpont, csak kerülő útvonalak vezetnek, pedig a gyalogos kitaposások egyértelműen jelzik, hogy létezik egy sokkal egyértelműbb vonalvezetés is. Ezt mi egy egyenes, 3,5 m széles átlós tengellyel javasoljuk megoldani, melyre további funkciókat fűztünk fel. A tengely

továbbvezethető a Maléter Pál úti megállóhelyig is, mely szintén jelentős gyalogos forgalmat generál.

2.3. Zónák, funkciók

A lakótelepi építkezés egyik fő jellegzetessége, hogy a kiépítésre kerülő részt egységes elvek szerint alakították ki. Egy az egységesség nemcsak az épületek megjelenésében és egymáshoz viszonyított alaprajzi rajzolatában jelenik meg, hanem abban a szempontban is, hogy nem a hagyományos értelemben, térfalakkal határolt utcákat hoztak létre, hanem funkcionális zónákat, mint területi egységeket. A tervezés során fontos szempont volt, hogy alkalmazkodjunk az eredeti zónákhoz, és csak azokon a részekben nyúljunk bele, ahol a nem megfelelő tagolásból adódóan problémák jelentkeztek. Az eredeti és tervezett zónák kialakítását az egyes tabló mutatja. A terület meglévő zónáit elemezve látható, hogy 1.) a közterek közötti kapcsolat helyenként túlságosan szabdalt, 2.) a közlekedési felületek nem összekötnek, hanem leválasztanak, 3.) a pihenőpark, játszótér zóna, túlságosan kevés ponton közelíthető meg a területet feltáró körsétányról, inkább az iskolák felé fordul, 4.) a terület a Maléter Pál út felől lezáratlan, 5.) az Agórába bevezetett járdák elosztótérre alakítják a teret, sokkal inkább kihelyezett iskolaudvarnak tűnik, mint valódi kulturális térnek, mely funkciójában inkább a művelődési központra kellene, hogy szerveződjön, 6.) az ANK és kollégium közötti gyalogos átjárás mellérendelt a gépkocsi forgalomhoz képest, 7.) a felhagyott buszpályaudvar területe aránytalanul nagy burkolt rész, parkolási funkcióval, 8.) nincsenek kisebb intimebb terecskék, találkozóhelyek, melyek jobban szervezik a területet.

2.4. Lakossági javaslatok, igények

A tervezést megelőzően a város lakossági igény- és véleményfelmérést készített az érintettek körében, tájékozódásul a felmerülő igényekről, fejlesztési elképzelésekről, valamint olyan ötletpályázatot írt ki, melyen várták a helybeliek javaslatait a kulturális főváros keretén belül megvalósuló köztér és park felújításokhoz kapcsolódóan. Ezen információk birtokában az a kép rajzolódott ki előttünk, hogy a közterek leromlott, lelakott állapota nemcsak a szakemberek szemének feltűnő és zavaró, hanem a lakosok is helyesen érzékelik ezeket a problémákat. Ez egy általános minőségi javítást és rendezett, gondozott kép kialakításának igényét jelenti. A másik nagyon fontos konklúziója ezeknek a felméréseknek, hogy a kerékpárral és kerekesszékesekkel közlekedők számára fizikai akadálymentesítést kell ezeken a területeken szisztematikusan végrehajtani, mivel ezek nélkül gyakorlatilag kiszorulnak az amúgy közhasználatra kijelölt területekről. Az ő speciális igényeiknek megfelelő technikai kialakítás mellett talán egy még fontosabb feladat a mentális akadálymentesítés, melyre szintén számos ötlet érkezett. Ezek közül válogattunk a tervezés során: „Együtt kerek a világ” játszótér, melyben közösen használhatják a speciális játékszereket a fogyatékkal élők és egészséges gyerekek. Az egyik leghatékonyabb integrációs módszerek egyike, amikor

segédeszközökön keresztül megismerhető, kipróbálható, hogyan is néz ki a világ a fogyatékosok szemszögéből. Erre alkalmas eszköz a kerekesszékes akadálypálya, vakszoba, siketnéma jelképtár, tapogatható játékeszközök, plasztikák.

Ezeket az igényeket egyrészt az egész területen elszórva is meg lehet valósítani, de egy nagyon alkalmas területnek kínálkozik a körsétányhoz kapcsolódó, de már a hivatalos tervezési területen kívül lévő nagyobb, kis szintkülönbségű zöldfelületi rész, a szakiskola mögött, óvodák, bölcsődék környékén. Ezen kívül a közel egyenlő (szintén fontos egy fogyatékkal élő részére a kiszámíthatóság, pl. vakok) 80-100 méter távolságra lévő információs pontokon javasoljuk olyan térképek kihelyezését, melyekről leolvashatók a terület az akadálymentes útvonalai, ezen kívül BRAI írással is szereplnének a térképen a főbb terek, funkcionális egységek nevei. Az információ hiány is egyfajta akadály!

2.5. Térrendszer

A teljes tervezési területen (kiegészítve a javasolt zöldfelületi egységgel) védett, átmenő forgalomtól elzárt városi térrendszer kialakítását terveztük, mely szerkezetében jól átlátható, így a használók fejében könnyen kialakítható egy mentális térkép a területről. Ez olyan emocionális többletet jelen, mely felfokozza egy területhez való ragaszkodást, a ragaszkodás pedig odafigyelést, megbecsülést von maga után, ezzel biztosítva a fejlesztések hosszútávon való fennmaradását. A megjegyezhetőség emblematis pontokat, szerkezeti egyértelműséget, funkcionális alázat kíván. Ennek jegyében három nagy egységet alakítottunk ki, melyek határait a burkolatváltásokkal, berendezési tárgyakkal illetve a növényalkalmazás jellegének a megváltozásával jeleztük.

1. "Kultúr tengely"
2. "Kereskedelmi tengely"
3. „Pihenőzóna”

A három nagy egységen belül kisebb-nagyobb tereket hoztunk létre, melyeket jellegzetességeik alapján és a könnyebb beazonosíthatóság kedvéért névvel láttunk el.

2.5.1. A "KULTÚR TENGELY" részei:

- **"Szabadtéri rendezvény tér"** _ az északi átlós gyalogos tengely mentén 2 db, kb. 900-900 m²-es ligetes gyepes zöldfelület
- **"Vásártér"** _ pontszerű vízarchitektúrával tagolt, közel 400 m²-es kis tér köré szerveződő, 5 ligetes gyepfelület (350-1500 m² kiterjedésűek) és átkötő gyalogútjai, melyek mentén alkalmi elárúsító pavilonok helyezhetők el. A „vásári” alkalmak az év minden részében 1-2 napos rendezvény jelenthetnek (pl. Könyvhét, Karácsonyi vásár, Kirakodóvásár stb.) melyek a hétvégeken jó alkalmat szolgálhatnak szabadtéri összejövetelekre.

- **”Agóra”** _ tömegrendezvények megtartására is alkalmas 4150 m²-es burkolt tér, mely funkcionálisan a Művelődési Központ kihelyezett egységeként működhetne. Itt elhelyezésre kerülne a bevezető gyalogutak optikai metsződési pontjában egy többfunkciós, nagyméretű emblematikus térplasztika is. A központi magas kulturális épületre szervezett, téglalap alakú tér két szélén, randomra ülőköveket helyeztünk el. A burkolat optikai osztását szolgáló burkolatsávok kifutnak az iskolák és közintézmények előtti szélesebb közlekedő terekbe is.
- **”Átkötő tér”** _ az ANK és a Kollégium közötti, térszintbe hozott terület, mely funkcióját tekintve a két lényeges forgalmat generáló épület tömeget köti össze. A rendelkezésünkre bocsátott magassági adatok és a helyszín bejárása során megállapítottuk, hogy a két épület bejárati magassága azonos, így lehetővé válik az akadálymentes átközlekedés. Ezzel párhuzamosan a gépkocsi forgalmat viszont a biztonság érdekében egyirányúsítottuk (jobb átláthatóság érdekében is) és a szintbeli elválással sebesség tekintetében lelassítottuk. Meggyőződésünk, hogy ezen a részen a gyalogosoknak kell biztosítani az elsőbbséget!
- **”Fény-, és vízjáték tér”** _ a Kollégium a terület legmagasabb és legemblematikusabb építménye, mint egy felkiáltójel zárja le a ”Kultúr tengelyt”. Ehhez kapcsolódóan egy 1450 m²-es teret alakítottunk ki a meglévő szökőkút helyén. Lényeges, hogy az itt átvezetett gépkocsi forgalmat színben eltoltuk és egyirányúsítottuk, az épület másik oldalán lévő térhez hasonlóan. Az elhelyezésre kerülő világító testek biztosítják a formai kapcsolatot a másik nagy tengellyel (”Kereskedelmi tengely”), és optikailag elválasztják a gépkocsi forgalmú részt. Meghatározó elem a fényjátékkal kombinálható pontszerű fűvókaraszter.

2.5.2. A ”KERESKEDELMI TENGELY” részei:

- **”Sétálóutca”** _ a meglévő sétálóutca kiszélesített kialakítással (10 m széles), középen 15 méterenként elhelyezett, 5 m magas, karakteradó világítótest sorral. Optikailag szélesítő keresztben csíkozású díszburkolattal, mely összeköti a következő térrésszel a tengelyt, egyben ki is tágítja azt. Itt meglévő, átalakítandó és új kiskereskedelmi és szolgáltató egységek sorakoznak, nagy forgalmat generálva.
- **”Dísz-, és pihenőtér** _ újonnan kialakítandó térrész a mostani felhagyott buszpályaudvar területének szintbe hozásával (alul térszint alatti parkoló P43), és a forgalmi rend megváltoztatásával. Ez kb. 5200 m², csak gyalogos forgalomnak átadott köztéri funkcióval feltöltött, reprezentatív burkolat és zöldfelületi együttes. Nagyobb épített vízarchitektúrával, kazettás növényfelületekkel, gömbkoronájú fasorokkal (a meglévő folytatása), sok ülőfelülettel. A fedett parkoló födéme felett elhelyezett városi extrém sport együttest, 5 m magas pengefallal határoltuk el a díszterttől, melynek a tér felőli oldala információs és reklám felületként működhetne

(kiadható felületek), míg a sportpálya felőli oldala mászófalként. A pengefalat 3 helyen kapuszerűen törnének meg, az átjárás biztosítása érdekében. A kereskedelmi egységek árufeltöltése eseti forgalommal történhet a zsákutca irányából az egyirányú út felé.

- **”Gyalogosforgalom elosztó tér”**_ fő funkciója a Csontváry utcai sétálóutca és a Esztergályos János utcai sétálóutca összekötésére, egyben információs pontként is szolgálna.

2.5.3. A **”PIHENŐZÓNA”** részei:

- **”Idősek sportrésze”** A terület Maléter Pál utca felőli oldalán kerül kialakításra az elsősorban az idősebb korosztály számára kialakított játszó- és sportterület, petang pályákkal és sporteszközökkel. A jelenleg meglévő két sportpályából az egyik megmarad és mellette elhelyezésre kerül két streetball pálya. A pályákat egymástól elválasztó kerítések kisebb szakaszokból, eltolva kerülnének kihelyezésre, így biztosítva az átjárást a pályák között, ugyanakkor labdafogó szerepüket is betöltik.
- **”Kerékpáros pihenőtér”** Az Erdei Ferenc utca és az Apáczai Csere János körút kereszteződésénél képződő kis teresedésben egy kerékpáros pihenőtér kialakítását terveztük, leülőhelyek és kerékpártárolók kihelyezésével. Ez a tér a közlekedés fejlesztési koncepcióban tervezett kerékpárútra fűződik fel.
- **”Tematikus játszóterek mozgáskorlátozottak részére”** A tervezési területnek eredetileg nem képezi részét a szakiskola mögötti terület. Azonban a terepben található kis szintkülönbség miatt ez a terület különösen alkalmas lenne a mozgáskorlátozottak számára kialakítandó, tematikus játszóterek kialakítására valamint a fogyatékkal élők integrációját, a „mentális akadálymentesítést” elősegítő speciális játszószerkezetek elhelyezésére.
- **”Korosztályos játszótér és pihenőtér láncolat”** Az általános iskolák és középiskolák körsétány felőli oldalán lévő teresedésekben jelenleg kevés, rossz állapotú játszószer található. Terveink szerint a három épülethez kapcsolódóan a három területre osztva helyeznénk el a korosztályos játszótereket: a 6-10, 10-14 és a 14-18 évesek számára megfelelő, modern kombinált játszóvárakkal, hintákkal, libikókákkal, szerepjátékokra alkalmas játszószerkezetekkel. A játszószerkezetek között a mozgáskorlátozottak integrációját segítő, néhány olyan játszószer is elhelyezésre kerülne, ami kifejezetten a fogyatékkal élők számára készült. Az egyes játszóterek megközelítése a körsétány felől mindenütt megoldott rámpán keresztül. A korosztályos játszóterek közé kisebb pihenőterek kerülnének, asztalokkal, padokkal és felnőtt játékokkal (óriás sakk, lengő teke stb.).
- **”Információs pontok”** A körsétányra felfűzve a sétányba futó utak kereszteződésénél, kb. 80-100 m távolságban kialakuló kis teresedésekben mindenütt egyedi információs táblák kerülnek kihelyezésre, amelyeken jelezve vannak a terület akadálymentes útvonalai. Emellett a vakok számára BRAI írással is fel vannak tüntetve a terület főbb funkcionális egységei, terei, útvonalai.

3. Anyaghasználat, berendezési tárgyak, objektumok

- **Padok:** Két féle padot alkalmaztunk. A sétány mentén és gördeszka pálya melletti téren a Santa & Cole cég Neoromantico tip. támlás padját alkalmaztuk. A pad faülőkével, fém vázzal rendelkezik. A másik típusú padot a Concrete cég gyártja, fantázia neve 'Agora'. Ez a pad térplasztikaként is megjelenik, anyaga öntött műgyanta alapú.
- **Ülőkövek:** A központi agóra burkolt széles sávjának két szélén helyezkednek el. Alkalmasak kisebb csoportok szabadtéri foglalkozására is.
- **Emblematikus térplasztika:** Az agóra egy jellegzetes súlypontjában helyezkedik el. Elsősorban formájával, és méretével tűnik ki, alkalmas díszvilágításra, zászlótartónak, térplasztikai elemnek.
- **Díszburkolatok:** Az általános sétányok beton kiselemes térkő burkolatúak, keresztben sávos mintával, alapvetően szürke és antracit színben, belső burkolatarchitektúrával. Az agóra, az átkötő tér, valamint a fény-, és vízjáték tér burkolata fővenybarna színű. Leginkább természetes térkőből célszerű kialakítani, de préselt beton térkőből is megoldható.
- **Sportpálya kerítés:** A kerítés úgy zárja körbe a pályát, hogy a kerítésszakaszok egymáshoz képest térben eltoltan jelennek meg, így a kerítésekre kapu nem szükséges, egyben a labda nem jut ki a pályaterületen kívülre.
- **Játszószerek:** a játszóterek több korosztály számára biztosítanak tematikus játszószerkezetet, térben elkülönítve.
- **Egyedi infótábla:** Egy síkból kihajtogatott felületeivel biztosít lehetőséget, információs táblák elhelyezésére, leülésre. A tábla szerkezete acél, melyet nagytáblás faburkolat borít. Az információs felületek megvilágításáról beépített világítás gondoskodik. A táblák az információhordozás mellett, találkozási pontokat is kijelölnek.
- **Világítás:** A sétányok mentén a gyalogosforgalom számára, középmagas, egyszerű geometrikus formákból építkező, több fejjel több irányt megvilágító, acélszerkezetű (Escofet, Balta) lámpák biztosítják a megvilágítást. Az átkötő tér, valamint a fény-, és vízjáték tér és a gyalogos „bevásárló” tengely világítását a szoborszerű (City Design, Monolite) lámpák szolgálják.
- **Vízarchitektúrák** A területen meglévő kör alakú szökőkút helyén (Apácai Csere János tér) átjárható, télen a burkolatba simuló pontszerű fúvóka rasztert javasoltunk. Ez méretében jobban alkalmazkodik a terepviszonyok és meglévő faállomány adta szűk térbeli lehetőségekhez, ezen kívül fenntartása, téli üzemben kívül helyezése praktikusabb megoldás. Ilyen kialakítást terveztünk a „Vásártér” középső terének súlypontjába is. Itt az építettebb vízarchitektúrát azért kerültük, mert a terület levegős,

szellős, növények dominálta park jellegű kialakítását szerettük volna erősíteni. Egy épített, domináns vízarchitektúrát terveztünk a sétálóutcahoz kapcsolódó, kialakítandó „Dísz-, és pihenőtér” ANK felőli végébe. Erről a helyről szépen feltáru a háttérben lévő, várost körbefogó hegyek vonala, így ide ennek asszociációjaként kis ugrásokból álló kaszkádos, törtvonalú vízeséssort terveztünk csiszolt kőburkolattal. A víz játékát a kis bukók stokkolt élein fodrozódó habok adják, egy visszafogott vízjáték formájában.

- **Világítási koncepció** A park egész területére középmagas fénypontú, letisztult formájú kandeláberek kihelyezését javasoltjuk. Ettől térne el a négy, vizuálisan és gyakorlatilag is egymáshoz kapcsolódó térrész világítása. A "Sétálóutca", "Dísz-, és pihenőtér", "Fény-, és vízjáték tér", valamint az ANK és Kollégium közötti "Átjárótér" világítása egységesen 5 m magas, modern, jellegzetes formavilágú világítótest lenne, mely minden oldalán fényforrással rendelkezik. (ez a tablókon előképek formájában látható)

4. Közlekedés, parkolás

A terület különböző funkcionális egységeihez igazodva, kiépített parkoló állásokat helyeztünk el. Meg kell különböztetni az állandó gépkocsiforgalmú részekhez kapcsolódó parkolókat, ez összesen 162 db férőhely, és az eseti, vagy célforgalomhoz köthető, a körsétány igénybevételével megközelíthető parkolókat, ez 49 db. Ez mindösszesen 211 db gépkocsiállást jelent. A terület északi végébe egy 38 állásos parkolót terveztünk, a szabadtéri rendezvényekre tekintettel. A másik nagy parkoló az ANK épületegyüttes Étterem része előtt lenne kialakítva, P20. Ez a terület igény esetén további bővítést tesz lehetővé, természetesen a zöldfelületek rovására. A terület legnagyobb közlekedési beruházása a 43 állásos fedett parkoló lenne a felhagyott buszpályaudvar helyén. Ezt a kialakítás két szempontból is célszerű lenne: 1. a meglévő szintkülönbséget maximálisan kihasználná, így a földmunka tört része lenne egy hagyományos mélygarázs építéshez képest, valamint a két oldalán nyitott kialakítás biztosítja az átszellőzést és a napközbeni megvilágítást is. 2. a felette kialakítandó zöldfelület, valamint gördeszka és BMX pályával a kialakításra javasolt Üzletházzal (átalakítandó üzemi épület) kerülne egy szintre, így kb. 80 széles sík térrésszel ("Dísz-, és pihenőtér"-hez kapcsolódó) lehetne megnövelni a most átlagosan 7 m széles sétálótengelyt. Így ez a terület magassági értelemben is elválna az ide érkező gépkocsi forgalomtól. A Nagy Imre út felőli bejáratnál a jelenlegi parkolót 13 állásos, fásított parkolóvá javasoljuk átalakítani. Míg a PÉTÁV előtt elmenő út zsákutcává alakulna „Y” lezárással, csak célforgalom esetén (kereskedelmi egységek megközelítése, feltöltése) lehetne behajtani. Ide 10 db parkolót helyeztünk el. A kollégium épülete körül egyirányúsított forgalmi rend lenne, erre fűződik fel összesen 34 parkolóállás és 4 db rokkant parkoló a bejáratokhoz közel. Az

épület alatti parkolás továbbra is lehetséges maradna, ez további helyeket jelent. Az Apácai Csere János körsétány forgalmi viszonyai csak abban a tekintetben változnának, hogy az Erdei Ferenc utca felőli behajtást preferálnánk a sportpályák felé, így ide az ideiglenes sportrendezvények alkalmával a kiépítendő parkolóállások (P49) egyértelművé teszik a parkolást és nem a gyalogos és kerékpáros forgalomtól veszik el a helyeket, de a továbbiakban is maradna az eseti gépkocsi forgalmat lehetővé tevő kialakítás. Innen az alkalmankénti kijutás az ANK-hoz vezető kétsávós útra süllyesztett K-szegélyen keresztül történne az Étterem felőli végén.

A hatályos közlekedési fejlesztési koncepció a kerékpárút fejlesztési javaslatát teljes mértékben átvettük, így felfestésre kerülne a körsétány ezen szakaszán egy 2,7 m széles kerékpáros szakasz. A javaslat szerint az Erdei Ferenc utca és az Aidinger János utca közötti rész érintené a körsétány északi szakaszát. Ettől függetlenül kerékpáros forgalom vegyes használatban a körsétány teljes szakaszán lehetséges lenne.

4.1. Forgalmi rend

A tervezési szakasz a Nagy Imre útból ágazik ki. Itt egy hagyományos kialakítású útkereszteződés található, melynek déli ága a Nagy Ferenc térre vezet, míg az északi ág a tervezési terület bevezető része.

Innen az Apáczai Csere János körtérig 6,0 m széles, kiemelt szegélyek között vezetett, kétirányú forgalmú utat terveztünk. Ebből a gyűjtő útba csatlakoznak be- ill. ki az alábbi utak vagy parkolók:

1. jobb oldalra ágazik ki a gyógyszertár ill. a pékség mögötti utcába, párhuzamos megállási lehetőséggel egy zsákutca. A végén megfordulási lehetőség biztosított ill. célforgalom esetén az Apáczai Csere János körtér felé átvezetés lehetséges.
2. a zsákutca után inflexiók ellenívvel halad a gyűjtőút majd a régi parkoló helyén jobb oldalon zöldtetővel fedett „mélyparkolót” alakítottunk ki. Itt egyirányú forgalmi rend van, a parkolás merőleges a férőhelyek szám 43 db.
3. baloldalon a tervezett lépcsővel szemben a kiemelt szegély megdöntésével biztosítottunk lehetőséget a sportpálya mellett vezetett út kikötésére. Megnyitása nem állandó események, rendezvények alatt üzemel.
4. közvetlenül az ideiglenes csatlakozás után baloldalon található egy parkolóhoz vezető út becsatlakozása. A parkolás párhuzamosan és merőlegesen megengedett, a parkoló járművek száma 20 db.
5. közvetlenül a kétirányú gyűjtőút végén baloldalon a 4db párhuzamos beállásra biztosított parkoló található. Fordulási lehetőség biztosított.

A gyűjtőút vége az Apáczai Csere János körtére vezet. Itt a forgalmi rend egyirányú. Az egyirányú pálya szélessége 4,0 m. Helyenként merőleges beállású parkolókat terveztünk, itt a pálya szélessége 6,0 m. a középületek előtt a pályaszint emelt.

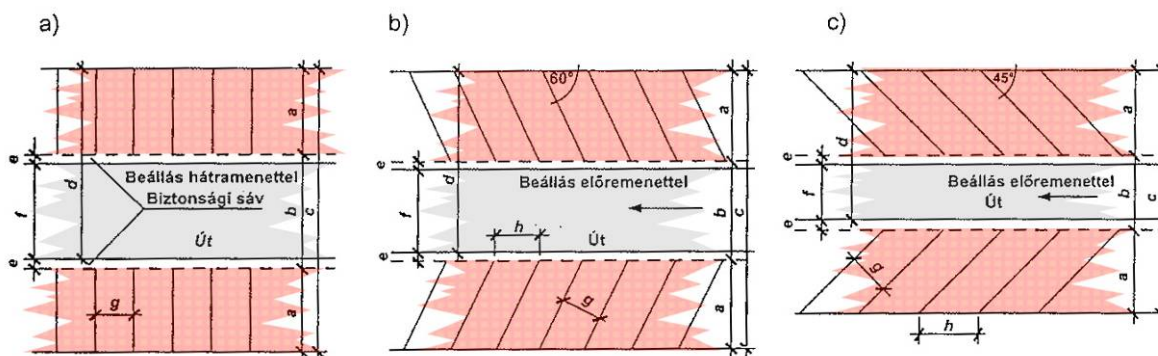
A belső forgalmi rend kialakításának alapja az építészeti koncepcióterv volt. A beruházás területén a vendégek számára 150, míg a dolgozók számára 120 személygépkocsi részére kerül parkolóhely kialakításra. A parkolóállások merőleges kialakításúak. Szélességük szabvány szerint minimálisan: 2,30 m, de javasolt a 2,50 m széles kialakítás. Hosszuk 5,50 m. A parkoló út minimális szélessége kétoldali felállás esetén 7,00 m. A tervezett parkoló méretei megfelelnek az „ÚT 2-1.210:2005 A parkolási létesítmények geometriai tervezése” című Útügyi Műszaki Előírásnak.

Jármű	α°	Méretek az egyes járműfajták esetén, m								Fajlagos területigény F, m^2
		a	b	c	d	e	f	g	h	
Közepes személygépkocsi	60	5,05	5,50	15,60	10,05	0,50	4,50	2,30	2,65	20
	45	4,80	4,00	13,60	8,80		3,00		3,25	22
Nagy személygépkocsi	60	5,60	5,50	16,10	10,60		4,50	2,50	2,90	24
	45	5,29	4,00	14,58	9,29		3,00		3,55	26
Átlagos tehergépkocsi	60	9,90	8,00	27,80	17,40		7,00	4,00	4,60	63
Kis busz		8,60		25,20	16,10					57
Közepes busz		11,60	10,00	33,20	21,10					9,00

1. táblázat: A merőleges felállás méretei, távköz nélkül

Jármű	Méretek az egyes járműfajták esetén, m							Fajlagos területigény F, m^2
	a	b	c	d	e	f	g	
Közepes személygépkocsi	4,50	7,00	16,00	11,00	0,50	6,00	2,30	18
		5,50	14,50	9,50		4,50	3,00	22
Nagy személygépkocsi	5,50	7,00	18,00	12,00		6,00	2,30	27
		5,50	16,50	10,50		4,50	3,00	
Átlagos tehergépkocsi	10,00	10,50	30,50	20,00		9,50	4,00	61
Kis busz	9,50		29,50	19,50				59
Közepes busz	12,50		12,50	37,50				24,50

2. táblázat: A ferde felállás méreteim távköz nélkül

1. ábra: Merőleges és ferde felállás, távköz nélkül
 a) merőleges (90°-os) felállás; b) ferde (60°-os) felállás; c) ferde (45°-os) felállás

A belső forgalmi rend kialakításánál ügyelni kell a tehergépjárművek megfelelő fordulósugarának biztosítására. A fordulósugarak megfelelőségének bemutatása – üldözőgörbe vizsgálat – az engedélyezési terv része. További lényeges szempontok: 1) gépjármű, kerékpáros és gyalogosforgalom felületeinek rendezése, egyértelmű szétválasztása a biztonság megteremtését teszi lehetővé, 2) az ANK és a Csontváry utcai épületek üzemeltetési feltételeinek és gépjárművel való megközelíthetőség biztosítása, 3) az intézmények megfelelő parkolóhellyel való ellátása, 4) a körsétányon való gépjármű közlekedés nem erősítendő, az csak alkalmi megközelíthetőségre lehet használni (tűzoltó, mentő, áruszállítás)

5. Növényzet

A meglévő, főként fás növényállomány egyik legnagyobb értéke a területnek. Az iskolák épületkaréja melletti rész kivételével kellő térállásúak, egészséges szép példányok. Ezek megtartását teljes mértékben figyelembe vettük a zöldfelületi egységek kialakításánál. A fent említett terület azonban olyannyira túlfásított, hogy az már az erős beárnyékolás miatt nem teszi lehetővé sem cserjeszint, sem gyepszint megmaradását. Ennek következménye a több helyen jól látható talajleomosódás, mely párosul egy meredek rézsűkialakítással. Sok helyen még a fák gyökérzete is a felszínre került, ez balesetveszélyes. Ezen a részen szálaló vágást javasolunk, főként a körsétány felőli oldalon, ezzel biztosítva a kellő napfényt a talajtakaró növényzet megmaradásához. A sétány melletti fasort és az iskolák felőli részeken lévő igazán egészséges, szép példányokat azonban meg kell tartani. Ezen a részen kb. 20-25 db fa kivágása szükséges.

Ligetes fatelepítést javasoltunk a kialakítandó sétányok közelében, és térrészek határolására. Mivel a területen főként széles, magas lombkoronájú fafajok találhatók (Tilia, Acer, Platanus, Betula), ezért a telepítést kb. 70% -ban alacsonyabb, virágzó fafajtákkal

javasoljuk elvégezni (Prunus, Catalpa, Koelreuteria, Malus, Pyrus, Sorbus, Cercis). Ezen fajták virágzása egész évben vizuális élményt jelent, tovább fokozza a terület park jellegét.

A "Dísz-, és pihenőtér", valamint a "Fény-, és vízjáték tér"-nél szépen virágzó, szabályos lombkoronájú, a terület természetes flórájához igazodó, jó várostűrűsű Fraxinus ornus 'Mecsek' nemesített fajtát javasoltjuk telepíteni.

A terület nagy hiányossága a virágzó évelő és alacsony cserjefelületek hiánya. Ezért a kisebb-nagyobb terek környékén nagy felületekben talajtakaró-alacsony cserje-félcserje-évelő vegyes kiültetést terveztünk. Tömegesen lehetne alkalmazni mediterrán jellegű növényeket (Lavandula, Rosmarinus, Santolina) és szintén a természetes flórát megidéző nemesített Paeonia suffruticosa fajtákat.

Fontosnak tartjuk nagyobb, jól átlátható gyepes-ligetes térrészek meglétét is. Ezeket alakítottuk ki az északi részekben, az „Agóra” folytatásaként (előszobájaként), „Szabadtéri rendezvényterület” és „Vásártér” néven jelöltük a terven.

6. Rövid távú használat_2010_Pécs Európa Kulturális Fővárosa

a tervezett koncepció több téregységből álló láncolatot tartalmaz, melyek burkoltság, tagoltság tekintetében különböző területigényű programok egyidejű megvalósítása teszi lehetővé. A nagy tömegeket megmozgató, koncentrált igénybevétel jelentő kulturális események az „Agórán” találnak helyet, az egész napos, majális jellegű rendezvény sorozatok a „Vásártér” és „Szabadtéri rendezvényterület” területén képzelhetők el. Kisebb kamarazene jellegű, vagy látványszínházi akció, performanszok a kisebb tereken valósíthatók meg pl. "Dísz és pihenőtér", "Fény-, és vízjátéktér". Sportrendezvények a kijelölt zónákon belül koncentráltan történhetnek.

7. Hosszú távú használat

A rövid távú használatnál felsoroltak természetesen hosszú távon is működőképesek. Ezeken túl lényegesebb azonban, hogy a terv figyelembe vette azokat a tágabb területet érintő fejlesztési elképzeléseket is, melyek újabb potenciális használati igényeket támaszthatnak a területre kapcsolatban. Ezek közül a legfontosabb az Esztergályos János utcai sétálótengety kialakítása, mely keleti irányba nyitja ki a területet. Továbbá lényeges a déli nagyobb összefüggő zöldfelületekkel való kapcsolat (Szabó Ervin tér, Napliget), melyek a nagy helyigényű szabadtéri rendezvények adhatnak igazán otthont, így a tervezési területen a mindennapi, egyenletes gyalogos forgalmat vezető kialakításra és az ANK épületéhez köthető kulturális rendezvények generálta igénybevételekre lehetett inkább helyezni a hangsúlyt. A átalakításra kerülő „Sétálóutca” mellett kialakítandó „Dísz és pihenőtér” városrészközpont funkcióhoz illeszkedő térstruktúrája, vízarchitektúra elemeivel hosszútávon is lényeges reprezentatív szerepet töltene be a városrész életében.

8. Megtartott és új elemek

8.1. Megtartott elemek

A következőkben felsorolásszerűen megadjuk azokat az elemeket, melyeket a tervezés során olyan jelentőségűnek ítéltünk, hogy azok alapvetően meghatározták a tervezési koncepciót. Az ANK épületegyüttes formájához igazodó oktagonális Apácai Csere János körsétány, a Csontváry utcai sétány épületei (a PÉTÁV átalakításával) a hozzájuk köthető virágzó kereskedelmi élet miatt, a sportpályák egy kivételével, a meglévő faállomány.

8.2. Új elemek

Lényeges koncepcionális elem a volt buszpályaudvar területén kialakítandó térszint alatti parkoló és a felette kialakítandó városi extrém sportoknak helyet adó térrész. Továbbá a "Sétálóutca" nyugati oldalán "Üzletházzá" átalakítani javasoljuk a PÉTÁV épületet és mellé opcionálisan felhasználható helyet jelöltük ki egy új kereskedelmi, szolgáltató épület számára 300 m²-es alapterületen, három szinten. A kiszélesített sétálótengely és a hozzá szervesen kapcsoló „Dísz-, és pihenőtér” kisebb kávézó és éttermi teraszok kialakítását teszi lehetővé. A meglévő pihenőzóna tematikus és korosztályos játszóterekkel való tagolása új elem, mint ahogyan az információs minitereket szervező egyedi információs táblák, és a változatos vízarchitektúrák is. Lényeges az átalakított közlekedési rendszer és ehhez kapcsolódóan a bejáratú szintre emelt átkötőtér az ANK és a Kollégium között, valamint további akadálymentes közlekedési útvonalak kialakítása. Ezen kívül az idősebb korosztály számára kialakítandó sport és szabadidős zóna, valamint az északi kapcsolatot biztosító nagy átlós gyalogos tengelyek.

9. Szabályozási tervtől való eltérés indoklása

A II. rendű közlekedési célú közterületek a javasolt közlekedési koncepció alapján módosulnának, leglényegesebb lenne az új kétsávos nyomvonal kiszabályozása, a meglévők nagy része pedig II. rendű nem közlekedési célú közterületté alakulnának a volt buszpályaudvar környékén. A Kollégium mögötti rész nagyobb hányadát a „Fény-, és vízjátéktér” területén II. rendű nem közlekedési célú közterület kategóriába kellene sorolni.

Jelentős szint alatti gépjárműtároló a szabályozási terv ilyen elemek az Étterem előtti területre jelöl. Ezeket a volt buszpályaudvar területére kellene módosítani és helyettük felszíni parkolás lehetne a II. rendű közlekedési célú közterületen.

Vegyes használatú csillapított ill. korlátozott forgalmú gépjármű tengely Az Esztergályos János utcán lévő tengelyt a kollégium felőli végén egyik irányba össze kellett kötni a körsétánnyal, míg másik irányba a Csontváry utcai sétálótengellyel, mely utóbbit a PÉTÁV mindkét oldalán jelölni kellene.

Kijelölt kerékpárút tengelyt kellene jelölni a körsétány északi szakaszán

Önálló gyalogút tengelyek északra a kertváros irányába

2. ábra PÉSZ szabályozási tervlap

10. Költségbecslés